EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

20. mai 2010 *

Kohtuasjas C-160/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Symvoulio tis Epikrateiase (Kreeka) 1. aprilli 2009. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 8. mail 2009, menetluses

Ioannis Katsivardas – Nikolaos Tsitsikas OE

versus

Ypourgos Oikonomikon,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud E. Juhász, G. Arestis, T. von Danwitz (ettekandja) ja D. Šváby,

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. märtsi 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Ioannis Katsivardas - Nikolaos Tsitsikas OE, esindajad: *dikigoros* E. Stamouli ja *dikigoros* S. Gikas,

– Kreeka valitsus, esindajad: E. Leftheriotou, A. Vasilopoulou ja S. Papaïoannou,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* P. Gentili,

– Euroopa Komisjon, esindajad: G. Valero Jordana ja I. Zervas,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab ühelt poolt Euroopa Majandusühenduse ja teiselt poolt Cartagena lepingu ning selle osalisriikide Boliivia, Kolumbia, Ecuadori, Peruu ja Venezuela vahel sõlmitud koostöölepingu (edaspidi „koostööleping”), mis on heaks kiidetud nõukogu 4. juuni 1984. aasta määrusega (EMÜ) nr 1591/84 (EÜT L 153, lk 1; ELT eriväljaanne 11/15, lk 162), artiklis 4 esineva enamsoodustusrežiimi klausli tõlgendamist.

2 See taotlus esitati Kreeka õiguse alusel asutatud äriühingu Ioannis Katsivardas - Nikolaos Tsitsikas OE (edaspidi „Katsivardas”) ja Ypourgos Oikonomikoni (majandusminister) vahelises kohtuvaidluses, mille ese on selle summa tagasimaksmine, mille Katsivardas maksis Ecuadorist 1993. aastal imporditud banaanide kohta tehtud tollivormistuse alusel vastavalt sel ajal Kreeka õigusaktides banaanide osas sätestatud aktsiisile.

Õiguslik raamistik

Rahvusvahelised konventsioonid

Üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe

3 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (edaspidi „GATT 1994"), mis asub Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu lisas 1A, kiideti heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80). GATT 1994 artikli 1 punkt a sätestab, et see sisaldab 1947. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (edaspidi „GATT 1947") sätteid kooskõlas enne Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu jõustumiskuupäeva jõustunud õigusaktides tehtud täpsustuste, paranduste ja muudatustega.

4 GATT 1947 sätete seas, mis on üle võetud GATT 1994-ga, esineb artikli 1 lõige 1, enamsoodustusrežiimi klausel, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Tollimaksude ja muude maksete suhtes, mis on kehtestatud impordi või ekspordi suhtes või seoses impordi või ekspordiga või mis on kehtestatud rahvusvahelistele

makseülekannetele impordi või ekspordi eest, selliste tollimaksude ja maksetega maksustamise meetodi suhtes, kõigi reeglite ja formaalsuste suhtes, mis on seotud impordi või ekspordiga, ja kõigi küsimuste suhtes, millele on viidatud III artikli lõigetes 2 ja 4, tuleb mis tahes soodustus, privileeg või immuniteet, mille lepinguosaline on taganud teiselt maalt pärinevale või teisele maale suunatud tootele, tagada viivitamata ja tingimusteta samasugusele tootele, mis pärineb mis tahes teise lepinguosalise territooriumilt või on suunatud mis tahes teise lepinguosalise territooriumile."

5 GATT 1947 III artikli lõige 2 osutab riigisisestele maksudele ja muudele riigisisestele maksudele, samas kui nimetatud artikli lõige 4 osutab toodete müüki, müügiks pakkumist, ostu, vedu, turustamist ja kasutamist mõjutavatele seadustele, eeskirjadele ja nõuetele.

Koostööleping

6 Koostöölepingu artikli 1 kohaselt – mis on määruse nr 1591/84, millega see koostööleping heaks kiideti, lahutamatu osa – „[kohustuvad lepingupooled,] pidades silmas vastastikuseid huve ja vastavalt pikaajalistele majanduseesmärkidele […] edendama oma pädevuse raames võimalikult laiaulatuslikku majanduskoostööd, millest eelnevalt ei jäeta välja ühtki valdkonda, võttes arvesse oma erinevat arengutaset". Sama säte täpsustab, et selle koostöö eesmärk on „toetada üldiselt lepingupoolte majanduse arengut ja tõsta nende elatustaset".

7 Nimetatud lepingu artikkel 4 sätestab:

„Enamsoodustusrežiim

1. Lepingupooled kohtlevad imporditud ja eksporditud kaupade osas teineteise suhtes enamsoodustusrežiimi kõikides küsimustes, mis on seotud:

– igasuguste tolli- ja muude maksudega, sealhulgas selliste maksude kogumise korraga,

– tollivormistust, transiiti, ladustamist või ümberlaadimist käsitlevate eeskirjadega,

– otseste või kaudsete maksude ja muude riigisiseste maksudega,

– eeskirjadega, mis käsitlevad makseid, sealhulgas välisvääringute eraldamist ja selliste maksete ülekandmist,

– eeskirjadega, mis käsitlevad kaupade müüki, ostu, vedu, turustamist ja kasutamist siseturul.

2. Lõiget 1 ei kohaldata:

a) piiriliikluse hõlbustamiseks naaberriikidele antud soodustuste suhtes;

b) soodustuste suhtes, mis on antud eesmärgiga luua tolliliit või vabakaubanduspiirkond või mida nõuab selline tolliliit või vabakaubanduspiirkond, sealhulgas soodustused, mis on antud Ladina-Ameerika piirkonna majanduse regionaalintegratsiooni kontekstis;

c) soodustuste suhtes, mis on antud teatavatele riikidele [GATT 1947] kohaselt;

d) soodustuste suhtes, mida Cartagena lepingu osalisriigid annavad teatavatele riikidele arengumaade vahelisi kaubandusläbirääkimisi käsitleva protokolli kohaselt [GATT 1947] raames.

3. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira [GATT 1947] järgseid õigusi ja kohustusi."

8 Koostöölepingu artikkel 5, mis käsitleb ühist koostöökomiteed, sätestab oma lõikes 2, et koostöökomitee soovitab, kuidas lahendada erimeelsusi, mis võivad poolte vahel seoses käesoleva lepingu tõlgendamise ja rakendamisega tekkida.

9 Koostöölepingu II lisa „Deklaratsioon kaubanduskoostöö kohta" on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas lepingus sätestatud kaubanduskoostöö alusel deklareerivad lepingupooled, et nad on valmis uurima ühiskomitees ja nende vastavate majanduspoliitikate kontekstis mis tahes spetsiifilisi probleeme, mis võivad kaubandussfääris üles kerkida."

Koostöö raamleping

10 Koostöö raamleping ühelt poolt Euroopa Majandusühenduse ja teiselt poolt Cartagena lepingu ning selle osalisriikide Boliivia Vabariigi, Kolumbia Vabariigi, Ecuadori Vabariigi, Peruu Vabariigi ja Venezuela Vabariigi vahel (edaspidi „koostöö raamleping") kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 7. aprilli 1998. aasta otsusega 98/278/EÜ (EÜT L 127, lk 10; ELT eriväljaanne 11/28, lk 230).

11 Nimetatud koostöö raamlepingu artikli 2 kohaselt kohustuvad lepinguosalised andma oma suhetele uue elujõu, tugevdades koostöö laiendamise kaudu uutele valdkondadele omavahelise koostöö arengut.

12 Koostöö raamlepingu artikkel 4 sätestab:

„Lepinguosalised kohaldavad kaubavahetuse osas vastastikku enamsoodustusrežiimi kooskõlas [GATT 1994-ga].

Mõlemad pooled kinnitavad oma soovi juhtida nendevahelist kaubandust vastavalt käesolevale lepingule."

13 Raamlepingu artikli 33 lõige 2 sätestab, et selle sätted asendavad ühenduse ja Cartagena lepingu osalisriikide vahel varem sõlmitud lepingute neid sätteid, mis ei ole käesoleva lepingu sätetega kooskõlas või mis on nendega samasisulised.

Neljas AKV-EMÜ konventsioon

14 Neljas AKV-EMÜ konventsioon, mis on allkirjastatud 15. detsembril 1989 Lomé's, kiideti heaks nõukogu ja komisjoni 25. veebruari 1991. aasta otsusega 91/400/ESTÜ, EMÜ (EÜT L 229, lk 1). Selle konventsiooni lisaks oleva 5. protokolli (banaanide kohta) artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Ühtegi [Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riiki, kes on nimetatud konventsiooni sõlminud (edaspidi „AKV-riigid"),] ei või banaanide ekspordi osas ühendusse, mis puudutab juurdepääsu tema traditsioonilistele turgudele ja eelistele,

mis tal nendel turgudel on, seada ebasoodsamasse olukorda kui varem või praegune olukord."

Siseriiklik õigus

15 Seaduse 1798/1988 artikkel 7, mida on muudetud seadusega 1914/1990, sätestas, et alates 1. juulist 1988 kohaldatakse välisriikidest imporditud banaanide suhtes ja teatud juhtudel Kreekas toodetud banaanide suhtes aktsiisi suurusega 150 drahmi kilogrammi kohta. Edaspidi suurendati seda aktsiisi ja seejärel vähendati, enne kui see aastal 1998 tühistati.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

16 Otse Ecuadorist imporditud banaanide suhtes tehtud tollivormistuse alusel kohustati Katsivardast tasuma tollimaksu ja muid makse kokku summas 6 785 565 drahmi (19 913,61 eurot); Katsivardas tasus nimetatud summa, esitades siiski vastuväited seoses aktsiisile vastava summaga (4 986 100 drahmi). Edasi taotles Katsivardas viimase summa ja sellele proportsionaalselt vastava käibemaksu tagasimaksmist, mille ta oma sõnul tasus alusetult.

17 Kuna pädev tolliasutus keeldus talle selle tagasimakse tegemisest, esitas Katsivardas Dioikitiko Protodikeio Athinonile (Ateena esimese astme halduskohus) kaebuse, mille see kohus rahuldas kõne all oleva makseteatise tühistamist ja tagasimaksetaotlust

puudutavas osas. Apellatsioonikohus muutis siiski seda otsust, millest tulenevalt esitas Katsivardas Symvoulio tis Epikrateiasele (Riiginõukogu) kassatsioonkaebuse.

18 See kohus leiab – vastupidi põhikohtuasja kassaatori seisukohale –, et vaidlusalune aktsiis tuleks kvalifitseerida riigimaksuna EMÜ asutamislepingu artikli 95 (hiljem EÜ asutamislepingu artikkel 95, muudetuna EÜ artikkel 90) tähenduses, mitte tollimaksuga samaväärse toimega maksuna EMÜ asutamislepingu artiklite 9 ja 12 (hiljem vastavalt EÜ asutamislepingu artiklid 9 ja 12, muudetuna EÜ artiklid 23 ja 25) tähenduses. Niisiis võib sellist riigimaksu seaduslikult kohaldada banaanide suhtes, mis on kolmandatest riikidest otse imporditud, kui ühenduse ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kaubanduskokkulepetes ei sisaldu eriklausleid, nagu koostöölepingu artikkel 4, mis välistavad maksualase ebasoodsama kohtlemise.

19 Lisaks osutab eelotsusetaotluse esitanud kohus 12. detsembri 1995. aasta otsusele kohtuasjas C-469/93: Chiquita Italia (EKL 1995, lk I-4533), mille kohaselt sisaldab neljanda AKV-EMÜ konventsiooni lisaks olev 5. protokoll (banaanide kohta) sätet, mille eesmärk on tagada AKV riikidest pärit banaanidele juurdepääs nende traditsioonilistele turgudele tingimustel, mis ei ole ebasoodsamad kui need olid 1. aprillil 1976 – ajal, mil jõustus sarnane klausel, mis on sätestatud 28. veebruaril 1975. aastal allkirjastatud Lomé AKV-EMÜ konventsiooni lisaks oleva 6. protokolli (banaanide kohta) punktis 1 (edaspidi „*standstill*-klausel").

20 Sellest tuleneb, et enamsoodustusrežiimi kohaldamine Cartagena lepingu osalisriikide suhtes samastab nendest riikidest pärit banaanid AKV riikidest pärit banaanidega. Seega sõltub see, kas eelotsusetaotluse esitanud kohtul on võimalik hinnata sellise aktsiisi seaduslikkust, nagu on kõne all põhikohtuasjas, vastusest küsimusele, kas koostööleping ja eelkõige selle artikkel 4 annab õigused, millele isik saab

liikmesriigi kohtus otseselt tugineda selliselt, et Katsivardas saaks viimasele artiklile, mida tuleb lugeda koos *standstill*-klausliga, põhikohtuasjas kõne all olevate banaanide suhtes kohaldatava aktsiisi vaidlustamisel tugineda.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus nendib, et Euroopa Kohus otsustas oma 1. märtsi 2005. aasta otsuses kohtuasjas C-377/02: Van Parys (EKL 2005, lk I-1465), et selliste õiguste olemasolu ei saa tulenevalt enamsoodustusrežiimi klauslist, mis esineb hiljem Cartagena lepingu osalisriikidega sõlmitud koostöö raamlepingus, järeldada ning AKV-EMÜ konventsioonidest tulenevad soodustused puudutavad ainult „traditsioonilisi" AKV päritolu banaane, st banaane, mis pärinevad AKV riikidest, nende 1. aprilli 1976. aasta seisuga aastas imporditavas koguses nii, et neid soodustusi ei näi olevat võimalik teistest riikidest pärit banaanidele laiendada.

22 Leides seevastu, et Euroopa Kohus ei ole kunagi otsust teinud seoses koostöölepinguga, otsustas Symvoulio tis Epikrateias menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas isik (äritegevuse raames [Ecuadori päritolu] banaane importiv äriühing), kes taotleb alusetult tasutud riigiaktsiisi tagasimaksmist, võib siseriiklikus kohtus tugineda asjaolule, et siseriiklik maksusäte (Kreeka seaduse 1798/1988 artikkel 7, muudetud Kreeka seaduse 1914/1990 artikliga 10) on vastuolus [koostöö]lepingu artikliga 4?"

Eelotsuse küsimus

Vastuvõetavus

23 Kreeka valitsus seab eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse kahtluse alla põhjendusel, et esiteks ei ole selle eesmärk ühenduse õiguse sätte tõlgendamine, vaid küsimus, mil määral võib isik tugineda siseriiklike sätete vastuolule ühenduse õigusaktiga, ning teiseks ei täpsusta see, millise sätte tõlgendamine on vajalik.

24 Sellega seoses tuleb meenutada, et kuigi Euroopa Kohtul puudub EÜ artikli 234 alusel pädevus kohaldada ühenduse õigust üksikjuhtumile ning sellest tulenevalt ka kvalifitseerida siseriikliku õiguse sätet ühenduse õiguse alusel, võib ta siiski selle artikliga kehtestatud õigusalase koostöö raames ja talle esitatud andmete alusel esitada siseriiklikule kohtule selliseid ühenduse õiguse tõlgendamisega seotud juhtnööre, mis võivad olla talle tarvilikud selle sätte mõju hindamisel (11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-6/01: Anomar jt, EKL 2003, lk I-8621, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Niisiis puudutab käesoleva menetluse raames esitatud eelotsuse küsimus, mis käsitleb isiku võimalust vaidlustada siseriiklikus kohtus koostöölepingu artiklis 4 sisalduvale enamsoodustusrežiimi klauslile tuginedes siseriikliku maksusätte kohaldamist, seda, kas selle klausliga võib kaasneda vahetu õigusmõju isiku suhtes ning seega klausli tõlgendamist.

26 Nimetatud klausel esineb koostöölepingus, mis on ühenduse nimel heaks kiidetud määrusega nr 1591/84 ja kujutab endast seega väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ühenduse institutsioonide poolt vastu võetud õigusakti, mida Euroopa Kohus on pädev eelotsusemenetluse raames tõlgendama (vt selle kohta 30. aprilli 1974. aasta otsus kohtuasjas 181/73: Haegeman, EKL 1974, lk 449, punktid 4–6; 16. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas C-162/96: Racke, EKL 1998, lk I-3655, punkt 41, ning 22. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-301/08: Bogiatzi, EKL 2009, lk I-10185, punkt 23).

27 Lisaks eeldatakse väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, et ühenduse õiguse tõlgendamist puudutavad küsimused, mis siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, on asjassepuutuvad. Euroopa Kohus saab keelduda siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotlusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et taotletud ühenduse õiguse tõlgendamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-210/06: Cartesio, EKL 2008, lk I-9641, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Vastus eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele, kas selline isik nagu Katsivardas võib siseriiklikus kohtus koostöölepingu artiklile 4 tugineda, määrab käesoleval juhul kindlaks, kas põhikohtuasja kassaator saab tulemuslikult viidata *standstill*-klauslile, millel põhineb argumentatsioon, mida ta arendas põhikohtuasjas seoses siseriiklike õigusnormidega banaanide suhtes kehtestatud aktsiisi seadusevastasusega.

29 Käesoleval juhul ei ole ilmne, nagu poleks küsitud ühenduse õiguse tõlgendusel eelotsusetaotluse esitanud kohtu jaoks tähtsust.

30 Järelikult on eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Põhiküsimus

31 Oma küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas isik saab liikmesriigi kohtus arutatava kohtuasja raames otseselt koostöölepingu artiklile 4 tugineda.

32 Sellega seoses tuleb kõigepealt ja sissejuhatuseks meenutada, et vastavalt rahvusvahelise õiguse põhimõtetele on Euroopa Liidu institutsioonid, kes on pädevad kolmandate riikidega lepingu üle läbirääkimisi pidama ja seda sõlmima, vabad leppima nende kolmandate riikidega kokku, millist mõju selle lepingu sätted peavad lepingupoolte õiguskorras omama. Ainult juhul, kui seda küsimust ei ole nimetatud lepingus otseselt käsitletud, on pädevate kohtute ja eelkõige Euroopa Kohtu ülesanne lahendada talle EL toimimise lepinguga antud pädevuse raames see küsimus nagu iga teinegi tõlgendamisküsimus, mis on seotud vastava lepingu kohaldamisega liidus (vt 26. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 104/81: Kupferberg, EKL 1982, lk 3641, punkt 17; 23. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-149/96: Portugal *vs.* nõukogu, EKL 1999, lk I-8395, punkt 34, ning 9. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-120/06 P ja C-121/06 P: FIAMM ja FIAMM Technologies *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk I-6513, punkt 108).

33 Samuti tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingus sisalduva sätte vahetu õigusmõju uurimine kätkeb endas kindlasti selle lepingu mõtte, ülesehituse ja sõnastuse analüüsimist (vt eespool viidatud kohtuotsus Chiquita Italia, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Nagu Euroopa Komisjon kohtuistungil märkis, ei oma sellise uurimise raames seevastu tähtsust selle õigusakti olemus, millega rahvusvaheline leping heaks kiidetakse. Lisaks, nagu tuleneb 30. septembri 1987. aasta otsusest kohtuasjas 12/86: Demirel (EKL 1987, lk 3719, punkt 25), ei mõjuta see, kas rahvusvahelise lepingu säte on heaks

kiidetud otsuse või määrusega, sellise sätte vahetu õigusmõju tunnustamist. Seega tuleb Katsivardase argument, mis tugineb koostöölepingu enamsoodustusrežiimi klausli vahetu õigusmõju olemasolu toetuseks koostöölepingu määrusega heakskiitmisele, erinevalt koostöö raamlepingust, mis kiideti heaks otsusega, tagasi lükata.

35 Mis puudutab koostöölepingu artiklit 4, siis vastupidi Itaalia valitsuse kinnitatule ei välista asjaolu, et see säte esineb koostöölepingus, põhimõtteliselt seda, et isik saaks sellele tugineda. Nimelt ei ole väljakujunenud kohtupraktika kohaselt asjaolu, et sellise lepingu eesmärk on peamiselt edendada lepinguosaliste kolmandate riikide majanduslikku arengut, piirdudes pooltevahelise koostöö loomisega ning nägemata ette nende riikide tulevast ühinemist liiduga, seda laadi, et see välistaks lepingu teatud sätete vahetu kohaldatavuse (vt analoogia alusel 5. veebruari 1976. aasta otsus kohtuasjas 87/75: Conceria Bresciani, EKL 1976, lk 129, punkt 23; eespool viidatud kohtuotsus Kupferberg, punkt 22, ning 31. jaanuari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-18/90: Kziber, EKL 1991, lk I-199, punkt 21).

36 Vastates küsimusele enamsoodustusrežiimi klausli tõlgendamise kohta, mis esineb koostöö raamlepingus, millega asendati koostööleping, otsustas Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse Van Parys punktis 58 siiski, et isik ei saa nimetatud klauslile liikmesriigi kohtus tugineda. Seda tõlgendust ei ole ükski huvitatud isik, kes käesoleva menetluse raames on Euroopa Kohtule märkusi esitanud, kahtluse alla seadnud.

37 Seega tuleb uurida, kas esineb asjaolusid, mis võimaldavad koostöö raamlepingus sisalduva enamsoodustusrežiimi klausli tõlgendamisel sellest hinnangust, mis puudutab koostöö raamlepingus esinevat enamsoodustusrežiimi klauslit, kõrvale kalduda.

38 On tõsi, et selline enamsoodustusrežiimi klausel, nagu esineb ühelt poolt koostöö raamlepingus ja teiselt poolt koostöölepingus, on sõnastatud erinevalt. Kuid viimase sellist erinevat sõnastust saab käsitada kui asjaolu, mille tõttu on vaja seoses selle

vahetu õigusmõjuga erinevat tõlgendamist, üksnes siis, kui lepingute ülesehitus ja nende eesmärk tõendab lepinguosaliste tahet jätta selle erineva sõnastuse kaudu koostöö raamlepingu artikkel 4 vahetu õigusmõjuta, mille olemasolu eelnevalt koostöölepingu artikli 4 puhul tunnustati.

39 Niisiis ei ole koostöö raamlepingul ja eelkõige selle artiklil 4 omadusi, mis tõendaksid asjaolu, et lepinguosalisi koheldaks ebasoodsamalt võrreldes sellega, kuidas neid koheldi koostöölepingust tulenevalt, eelkõige seoses enamsoodustusrežiimi klausliga.

40 Esiteks tuleb seoses koostöö raamlepingu laadi ja eesmärgiga vastupidi märkida, et selle eesmärk on uuendada ja süvendada lepinguosaliste koostöölepingu raames võetud vastastikuseid kohustusi. Vaatamata sellele, et need kaks lepingut on sõlmitud samade lepinguosaliste vahel ja nende rakendamine on osa samast institutsionaalsest raamistikust, sätestab koostöö raamleping selle artikli 32 lõike 1 alusel koostöölepinguga loodud ühiskomisjoni ja allkomisjone säilitades laiema koostöö seoses asjassepuutuvate valdkondade arvuga ning tihedama koostöö seoses ettenähtud eri meetmetega.

41 Lisaks tuleneb koostöölepingu nimetuse muutmisest koostöö raamlepinguks –nagu nähtub ka viimase artikli 39 lõikest 1 – lepinguosaliste tahe luua endale võimalus täiendada raamlepingut lepingutega eri sektorite või meetmete kohta, mitte soov võtta endale väiksema ulatusega kohustusi.

42 Nende kahe lepingu võrdlusest nähtub seega lepinguosaliste kohustus tugevdada järk-järgult koostöö intensiivsust.

43 Lisaks, nagu meenutas komisjon, ei olnud koostöölepingu artikli 4 vastuvõtmise ajal kõik Cartagena lepingu osalisriigid veel GATT 1947 lepinguosalised. Nagu Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse Van Parys punktis 57 koostööraamlepingu kohta nentis, oli selle raamlepingu osaliste eesmärk niisiis laiendada GATT 1947 raames välja arendatud süsteemi kohaldamist Cartagena lepingu osalisriikidele, selleks et tagada nende suhtes GATT-i artikli 1 lõikes 1 esineva enamsoodustusrežiimi klausli kohaldamine selle ulatust muutmata. Sama põhjendus sobib ka koostöölepingu puhul – viimase artikli 4 sõnastus ei tõenda ilmselgelt lepingupoolte tahet anda kolmele Cartagena lepingu osalisriigile, kes ei olnud veel GATT 1947 liikmed, kaubanduskontsessioone, mis läksid kaugemale sellest, mis oli antud nende GATT-i partneritele.

44 Sellest tuleneb, et Euroopa Kohtu otsus eespool viidatud kohtuotsuses Van Parys seoses koostöö raamlepingus sisalduva enamsoodustusrežiimi klausli vahetu õigusmõju puudumisega on kehtiv ka koostöölepingu artikli 4 osas.

45 Eelnevat arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et määrusega nr 1591/84 heaks kiidetud koostöölepingu artikkel 4 ei ole sellist laadi, et see annaks isikutele õigused, millele nad saaksid liikmesriigi kohtutes tugineda.

Kohtukulud

46 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Ühelt poolt Euroopa Majandusühenduse ja teiselt poolt Cartagena lepingu ning selle osalisriikide Boliivia, Kolumbia, Ecuadori, Peruu ja Venezuela vahel sõlmitud koostöölepingu (heaks kiidetud nõukogu 4. juuni 1984. aasta määrusega (EMÜ) nr 1591/84) artikkel 4 ei ole sellist laadi, et see annaks isikutele õigused, millele nad saaksid liikmesriigi kohtutes tugineda.

Allkirjad